

11.00 – 11.30 uur

Grenzen trekken of koers wijzigen

Mr.Drs. Jan Staman

Rathenau Instituut

Abstract

Nederland heeft een reusachtige prestatie geleverd op het terrein van het welzijnsonderzoek voor landbouwhuisdieren. We kennen onze dieren inmiddels 'door en door' en we weten heel goed wat hun welzijn bevordert en bedreigt. NWO heeft er voor gezorgd dat zolangzamer hand ook de morele problemen in kaart zijn gebracht. Dat de vooruitgang in het dierenwelzijnsbeleid nog altijd in centimeters moet worden geteld ligt dan ook bepaald niet aan de stand van wetenschap en technologie. De oorzaken hiervoor moeten we zoeken in de aard van onze productiesystemen die zijn gebaseerd op kostprijsreductie, schaalvergroting en intensivering. De toegevoegde waarde in de productiekolommen is klein en de financiële marges voor verandering eveneens. Twee kabinetten waren nodig om een halt toe te roepen aan dat stroperige, poldermatige optimalisatiebeleid waarin ondanks de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren, de grenzen nauwelijks zijn verlegd. Er is vooral touw getrokken. Het sociale contract tussen samenleving en intensieve veehouderij is inmiddels door de samenleving opgezegd en de intensieve veehouderij eens een wonder van vooruitgang- gaat van crisis naar crisis, fragmenteert en verliest focus. De vijf vrijheden voor onze landbouwhuisdieren vormen de morele randvoorwaarde voor een nieuw sociaal contract. We zijn toe aan een Agrarwende. De koers verleggen en ophouden met poldermatig centimeteren. Transitie en systeeminnovatie zijn de codes die verwijzen naar nieuwe netwerken en experimenten om de sector van gedaante te doen veranderen. Er zijn veelbelovende initiatieven. Dit kabinet wijst evenwel geen politieke richting. De signalen en de beleidsmaatregelen zijn alles behalve eenduidig. De politiek laat zo na het maatschappelijk draagvlak te vormen waarop vernieuwingen kunnen gedijen. Wat blijft zijn incidenten en schandalen. Het draagvlak neemt daardoor verder af. Dat zullen we snel gaan merken in de afnemende bereidheid om nog algemene middelen te stoppen in de gezondmaking van de sector. Zo lang bewindslieden en Kamerleden verwijzen naar de dubbele moraal van de consument en naar de grenzen die het internationale level playing field stelt is er weinig hoop voor onze landbouwhuisdieren en ook niet voor de boeren. Onze voorlopers hebben meer politieke steun in de rug nodig.

CV

Jan Staman

Mr. drs. J. Staman is sinds februari 2002 directeur van het Rathenau Instituut. Hij studeerde diergeneeskunde en Nederlands recht. Na zijn studie diergeneeskunde is hij werkzaam geweest als wetenschappelijk medewerker bij de Faculteit diergeneeskunde (Vakgroep Geneeskunde van Gezelschapsdieren). Nadien heeft hij verschillende functies bekleed bij het Ministerie van LNV.